

Öğretmen ve Öğrenci İlişkisinin Akademik Performansa Etkisi

Cahit Taşdemir¹

Özet

Günümüzde, zayıf akademik performans öğretmenlerin müfredat geliştiricilerin ve tüm eğitim sektöründeki paydaşların temel endişeleri arasında yer almaktadır. Çünkü düşük akademik performans öğrencilerin gelecekteki ulusal gelişmelere etkin bir şekilde katılmalarını, yükseköğretim kurumlarına erişimlerini ve rekabet gücü yüksek iş piyasasında iş bulmalarına olumsuz bir şekilde etkileyebilmektedir. Öğrencilerin akademik performanslarına olumlu yönde katkısı olan etkenleri belirlemek ve hızlı bir şekilde mücadele etme sürecini başlatmak için eğitim politikalarının belirlenmesinde rol alan paydaşlarla bilgi paylaşmak oldukça önemlidir. Bu nedenle, bu çalışmanın temel amacı iyi öğretmen-öğrenci ilişkisinin öğrencilerin akademik performansları üzerindeki etkilerini incelemektir. Çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Doğu Anadolu Bölgesinde bulunan bir ilin yaklaşık seksen bin nüfuslu bir ilçesinde bulunan liselerin son sınıflarında okuyan toplam 159 öğrenci oluşturmuştur. Çalışmanın verileri anket yardımıyla toplanmıştır. Çalışmada elde edilen veriler SPSS paket programından faydalanarak bilgisayara aktarılmış, ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanarak değerlendirmeler yapılmıştır. Verilerin analizi sonucunda; çalışmada, öğretmen-öğrenci ilişkisi ile öğrencilerin akademik performansları arasında anlamlı bir ilişki olduğu, öğretmenlerin öğrencileri okulun önemli bir parçası olduğunu görmeleri ve bunun akademik performans üzerinde olumlu bir katkı sağladığı gözlemlenmiştir. Ayrıca, öğretmen-öğrenci ve öğrencilerin akademik performansı arasındaki samimi ilişkiyi etkileyen faktörler, öğrenciler ve öğretmenler arasında kritik bir rol oynayan iletişim düzeyine bağlı olduğu belirlenmiştir. Çalışmanın bulguları doğrultusunda bazı öneriler sunulmuştur.

1 Dr. Öğr. Üyesi, Bitlis Eren Üniversitesi/Tatvan MYO, ctasdemir@beu.edu.tr,
ORCID ID: 0000-0002-0986-8098

1.Giriş

Öğretmenler ve öğrenciler arasındaki olumlu etkileşimleri belirleyen faktörlerden biri iletişimdir (Bartlett, 2005). Olumlu bir öğretmen-öğrenci ilişkisi, her iki taraf için açık iletişim, duygusal istikrar ve entelektüel desteği içerir. Başkalarının bakış açlarına saygı duymak için, öğrencilere ve öğretmenlere verilen geri bildirimleri teşvik etmek ve değer vermek için uygun bir iletişim sistemi mevcut olmalıdır (Pianta, 2006). Okul akademik başarıyı artırmak istiyorsa, iyi bir öğrenci-öğretmen ilişkisinin geliştirilmesi esastır. Öğrencileri geleceğine en iyi şekilde hazırlayacak arzu edilen bir eğitim sunmanın sırrı, olumlu bir öğrenci-öğretmen ilişkisini teşvik etmektir. Öğretmenlerin öğrencileriyle olumlu ilişkiler geliştirme derecesi, onların okula ne kadar bağlı hissettikleri, ne kadar mutlu oldukları ve okulda ne kadar başarılı oldukları üzerinde büyük bir etkiye sahiptir (Aultman ve ark., 2009). Destekleyici öğretmen-öğrenci ilişkisini teşvik etmek, önemini ve gücünü ve bunun akademik başarı ile nasıl ilişkili olduğunu anlamak önemlidir. Çünkü, destekleyici öğretmen- öğrenci ilişkileri, öğrencilerin yalnız sosyal ve duygusal yetenekleri geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda daha fazla akademik içerik öğrenmeleri bakımından önemlidir (Gavish ve Friedman, 2010). Öğretmen ve öğrenci arasında iyi ve sağlıklı bir ilişki gerek okul ortamında ve gerekse sınıf içinde oldukça yararlı olduğu ve bu iyi ilişkiler hem öğretmenler, öğrenciler için ve hem de veliler ve okul yöneticileri için avantajlı olduğu söylenebilir (Reeve ,2006).

Kaliteli eğitimin arttırılmasına ilişkin pek çok faktör vardır, ancak en önemlilerinden biri, öğrencileri ulusal ve uluslararası düzeyde yetkin hale getirmek için okuldaki destekleyici öğretmen- öğrenci ilişkilerinin geliştirilmesi olabilir. Yapılan araştırma bulgularına göre, öğretmenleriyle anlamlı ve iyi ilişkilere sahip olan öğrencilerin okulda ve özellikle sınıf ortamında görevlerinde başarılı olmak için daha fazla motive oldukları ileri sürülmüştür. Olumlu öğretmen-öğrenci etkileşimleri, hem öğretmen hem de öğrenciler üzerindeki olası etkileri için gereklidir (Reeve, 2006). Öğretmenlerinin daha destekleyici olduğunu hisseden öğrencilerin akademik başarıları daha yüksektir (Gehlbach, ve ark., 2012). Sağlıklı öğretmen-öğrenci bağlantıları okulda bir aidiyet duygusu yaratır ve sıcak bir sınıf ortamı sağlar. Öğretmen ve öğrenciler birbirini daha iyi anlar ve öğretmenler öğrenciler hakkında daha fazla bilgi sahibi olur ve potansiyellerini en üst düzeye çıkarmalarına yardımcı olur. Öğrencilere duyulan güven, hem öğretmenler hem de öğrenciler için okul yaşamının kalitesini gösterir. Eğitim araştırmacıları, güvenin, öğrencilerin öğrenmesi ve öğretmen çalışması için tatmin edici sonuçlar üreten olumlu öğretmen-öğrenci ilişkileri anlamına geldiğini belirtmişlerdir (Barile ve ark., 2012).

Öğrenciler öğretmenleri ile sağlıklı ilişkiler kurduklarında eğitimlerinde aktif rol alırlar (Maulana ve ark., 2013). Öğretmenlerin öğrencilere sevgi, ilgi ve destekleyici ilişkilerini gösterdikleri zaman, öğrencilerin olumlu bir akademik zihniyet geliştireceklerini ileri sürmüşlerdir (Klem ve Connell, 2004). Öğrenciler öğretmenleriyle olumlu bir etkileşime girdiklerinde öğrencilerin güçlü bir akademik öz kimlik geliştirdiklerini ve motive olduklarını ifade etmişlerdir (Mitchell, 2011). Güçlü bir öğretmen-öğrenci ilişkisi kurmak, öğrenmeyi teşvik etmenin anahtarıdır, çünkü öğrencileri çalışmaya devam etmeye teşvik eder ve soru sorma ve cevap alma konusunda kendilerini rahat hissettikleri uygun bir öğrenme ortamı yaratır. Bu nedenle, güçlü bir öğretmen-öğrenci ilişkisi oluşturmak ve sürdürmek, bir öğrencinin daha motive ve ilgili olmasına ve ardından akademik olarak başarılı olmasına yardımcı olmanın ilk adımıdır (Hamm ve ark., 2011).

1.1.Araştırmanın Amacı

Öğrencilerin gerek ulusal ve gerekse uluslararası sınavlarda bazı alanlarda istenilen düzeyde başarı sağlamadıkları konusunda bir fikir birliğinin olduğu açıktır. Bu durum ise gerek üniversite sınavları ve gerekse kamu kurumları için yapılan sınavlar düşünüldüğünde endişe verici bir durumdur. Bu endişe özellikle çocuklarına büyük yatırım yapan aileleri üzmektedir. Ayrıca, eğitim sektörüne ilgi duyan paydaşlar ise eğitim sisteminin neden toplumun beklentilerini karşılayamadığı konusunda sürekli olarak kendilerini sorgulamaktadır. Yine bu endişeler arasında, okullarda öğretmen- öğrenci ilişkisinin akademik performans üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olup olmadığı da yer almaktadır. Çünkü, okul ortamında öğretmen ve öğrencilerin birbirleri ile barışık olmaları, birbirlerini güçlendirmede ve uyum sağlamada önemli bir mesafe kat edecekleri ve bu da olumlu bir ilişkinin oluşmasına yol açacağı aşikardır. Öğrencilerin akademik performanslarına olumlu yönde katkısı olan etkenleri belirlemek ve hızlı bir şekilde mücadele etme sürecini başlatmak için eğitim politikalarının belirlenmesinde rol alan paydaşlarla bilgi paylaşmak oldukça önemlidir. Bu nedenle, bu çalışmada iyi öğretmen-öğrenci ilişkilerinin öğrencilerin akademik performansları üzerine etkileri incelenmiştir. Dolayısıyla çalışmanın, müfredat geliştiricilere akademik performansla ilgili ortaya çıkan sorunlara ilişkin yeni anlayışlar sunacağı ve eğitim ile ilgili politika oluşturma konusundaki yetkilileri etkilemesi beklenmektedir. Ayrıca, çalışmanın diğer araştırmacılar için öğrencilerin akademik performanslarıyla ilgili çalışmalara referans olması açısından da önemlidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorular çalışmaya rehberlik etmiştir.

1. Öğretmen-öğrenci ilişkisi, lise öğrencilerinin akademik performansını ne ölçüde etkiler?

3. Liselerdeki öğrenciler-öğretmenler arasındaki iyi ilişkinin etkileri nelerdir?

4. Liselerde öğretmen-öğrenci arasındaki samimi ilişkiyi etkileyen faktörler nelerdir?

2. Yöntem

Yapılan çalışmada, ilişkisel araştırma desenini benimsemiştir. Bunun nedeni, veri toplama aracı olarak yapısal anket yardımıyla iki veya daha çok değişken arasındaki ilişkiyi bulmayı içermesidir.

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Bitlis ili Tatvan ilçesinde bulunan liselerde okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklemi ise, 2022-203 eğitim- öğretim yılının bahar döneminde Tatvan ilçesinde bulunan liselerin son sınıflarında okuyan 159 öğrenciden oluşmaktadır. Son sınıf öğrencilerinin seçilmesinin nedenlerinden biri, liselerdeki sınıfların en iyi temsilcisi olmasıdır. Çalışmaya katılan öğrencilerin % 54,1'i (N=86) kız ve % 45,9'u (N=73) ise erkek öğrencilerdir.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, Maimuna Rabo (2022) tarafından yapılan çalışmada kullanılan anket yardımıyla toplanmıştır. Anket formunun birinci bölümünde araştırmacı tarafından oluşturulan ve ankete katılan öğrencilerin bazı demografik özelliklerine yönelik sorular ve ikinci bölümünde ise öğrencilerin akademik performans düzeyleri ile ilgili bazı ifadeler yer almıştır. Bunlardan öğrencilerin akademik performansları ile ilgili 6 madde, iyi etkileşimin etkileri ile ilgili 5 madde ve samimi etkileşimi etkileyen faktörler ile ilgili 6 madde yer almıştır. Ölçme aracının geçerliliği uzmanlar tarafından yapılan test ve ölçümler ile tespit edilmiştir. Ölçme aracının güvenilirlik indeksi Cronbach alfa değeri 0.72 olarak tespit edilmiştir. Çalışmada kullanılan anket kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, kısmen katılıyorum, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum şeklinde derecelendirilen 5'li Likert tipinde bir ölçektir. Ölçeğin puan aralığı = $5-1/5 = 4/5 = 0,80$. Buna göre, puan ortalamaları; 1,00-1,80 aralığı kesinlikle katılmıyorum, 1,81-2,60 aralığı katılmıyorum, 2,61-3,40 aralığı kısmen katılıyorum, 3,41-4,20 aralığı katılıyorum ve 4,21- 5,00 aralığında ise kesinlikle katılıyorum şeklindedir. Araştırmada elde edilen bulgular bu puan aralığına göre yorumlanmıştır. Ankettin

uygulanması için ilçe milli eğitim müdürlüğünden gerekli izinler alınarak yapılmıştır. Araştırmacı, çalışmanın yapılacağı okullarda kendini müdüre, sınıf öğretmenlerine ve öğrencilere tanıtmış ve ziyaretinin ve çalışmasının amacı hakkında kısa bilgi vermiştir. Geçerli verilerin toplandığından emin olmak için anketin cevaplama süreci öğrencilere açıklanmış ve yeterli zaman verilmiştir. Öğrencilerin anket maddeleri için belirttikleri görüşler doğrultusunda elde edilen veriler, SPSS 22.00 paket programına kodlanarak analiz için hazır duruma getirilmiştir.

2.3.Verilerin Analizi

Yapılan araştırmada öğrencilere uygulanan ankette, öğrencilerin belirttikleri görüşler doğrultusunda elde edilen veriler SPSS22.0 paket programından faydalanarak bilgisayara aktarılmış, ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanarak değerlendirilmeler yapılmıştır.

3. Bulgular ve Tartışma

Bu bölümde, verilerin analizi neticesinde bulunan bulgular ve tartışmalara yer verilmiştir.

Araştırmada cevabı aranan “Öğretmen-öğrenci ilişkisi, lise öğrencilerinin akademik performansını ne ölçüde etkiler?” birinci soru maddesi ile ilgili olarak öğrencilerin görüşleri aşağıda Tablo-1’de verilmiştir.

Tablo 1: Öğretmen-öğrenci ilişkisinin akademik performansa etkisine ilişkin analiz sonuçları

	Maddeler	Ortalama	Standart Sapma	Sonuç
Akademik Performans	Öğretmen tüm öğrencilere destek sağlar	2,87	1,06	Kısmen Katılıyorum
	Öğretmenler, öğrencilere karşı her gün olumlu bir tavır sergiler	2,57	1,03	Kısmen Katılıyorum
	Öğretmen öğrencilerin anlayabileceği şekilde bilgileri sunar.	3,23	1,03	Kısmen Katılıyorum
	Öğretmen, öğrencilerin akademik ve sosyal refahını önemser	3,08	1,08	Kısmen Katılıyorum
	Öğretmen tüm öğrencilerle ilişkilerinde hassastır.	2,70	1,13	Kısmen Katılıyorum
	Öğretmenler öğrencileri sınıfın önemli bir parçası olarak görürler.	3,11	1,18	Kısmen Katılıyorum
	Toplam	2,93	1,08	Kısmen Katılıyorum

Tablo 1'den elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin öğretmen-öğrenci ilişkisinin akademik performansa üzerindeki etkisine ilişkin görüşlerinin genel ortalama değeri 2,93 ve standart sapma değeri ise 1,08 olduğu görülmektedir. Bu sonuç ise esas alınan ölçeğin puan aralığına göre “Kısmen katılıyorum” aralığına karşılık gelmektedir. Bu sonuç ise, lise son sınıf öğrencilerinin öğretmen-öğrenci ilişkisinin akademik performans üzerindeki etkisine ilişkin görüşleri bakımından hemfikir oldukları söylenebilir. Buradan, öğretmenler öğrencilere daha fazla değer vermeye, sınıfın önemli bir parçası olarak görmeğe, iletişim kurmaya ve onları desteklemeye devam etmelidir. Çünkü etkileşim öğretmen-öğrenci ilişkisi için esastır ve akademik performansa önemli bir katkı sağlar. Rabo (2022), bireyler, olumsuz durumlarda bile güçlü ilişkiler geliştirmek için güçlü bir silah olarak hizmet edecek olan herhangi bir zamanda kabul edilmek ve saygı duyulmak isterler. Bu nedenle, öğretmenleri ile bağlantı kurduğunu ve onlar tarafından desteklendiğini hisseden öğrencilerin, öğrenmek için motive olma olasılıkları daha yüksektir. Hughes ve Chen (2011) tarafından yapılan çalışmada öğretmen ve öğrenciler arasında var olan olumlu ilişkiler kesinlikle okulda büyük bir aidiyet duygusunu teşvik edebilir ve aynı zamanda öğrencilerin sınıf etkinliklerine katılımını artırabilir. Öğrenci-öğretmen iletişimi öğrencinin akademik performansını ve davranışlarını motive eder ve geliştirir. Hughes ve ark., (2012), genel olarak öğrenciler sınıfta öğretmenleriyle iyi bir ilişkiye sahip olduklarında eğitimlerine daha fazla odaklanırlar. Öğrenciler sınıfta kendilerini öğretmenlerine bağlı hissettiklerinde, içsel motivasyonları yükselir ve bu da onların daha fazla akademik faaliyette bulunmalarına ve nihayetinde akademik olarak daha iyi performans göstermelerine neden olur. Goddard ve ark., (2001), öğrencilerle güvenilir ve olumlu ilişkiler kurmak onların akademik performanslarını önemli ölçüde iyileştirebilir. Cranaley-Gallagher ve Mayer, (2006), öğretmenleriyle olumlu, yakın ilişkilere sahip olan öğrencilerin akranlarıyla daha güçlü bağlar geliştirmeleri, akademik olarak iyi performans göstermeleri ve daha az yıkıcı davranışlar sergilemeleri daha. Hughes ve Chen (2011), olumlu öğretmen-öğrenci etkileşimlerinin okul bağlantısını, aidiyet duygusunu ve sağlıklı bir benlik duygusunu geliştirdiğini ve bunların hepsinin öğrenci katılımını ve akademik performansı artırdığını belirtmişlerdir.

Araştırmada cevabı aranan “Liselerdeki öğrenciler-öğretmenler arasındaki iyi ilişkinin etkileri nelerdir?” ikinci soru maddesi ile ilgili olarak öğrencilerin görüşleri aşağıda Tablo-2’de verilmiştir.

Tablo 2: Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Öğretmenleri ve Öğrencileri Arasındaki İyi İlişkinin Etkilerine ilişkin analiz sonuçları

	Maddeler	Ortalama	Standart Sapma	Sonuç
İyi Etkileşimin Etkileri	Öğretmen öğrencilerin ilgisini sürdürmede yardımcı olur	2,94	1,10	Kısmen Katılıyorum
	Öğrenciler öğrenmeye aktif katılır	2,88	1,21	Kısmen Katılıyorum
	Öğrenciler kural ve prosedürlere direnmiyor	3,02	1,18	Kısmen Katılıyorum
	Öğretmenler öğrencilere değer vermiyor veya saygı duymuyor	2,42	1,12	Katılmıyorum
	Çoğunlukla reddedilen öğrenciler akademik olarak düşük performans gösterirler.	3,68	1,22	Katılıyorum
	Toplam	2,99	1,17	Kısmen Katılıyorum

Tablo 2'ye göre, lise öğrencilerinin öğretmenleri ve öğrencileri arasındaki iyi ilişkinin akademik performansa üzerindeki etkisine ilişkin görüşlerinin genel ortalama değeri 2,99 ve standart sapma değeri ise 1,17 olduğu görülmektedir. Bu sonuç ise esas alınan ölçeğin puan aralığına göre “Kısmen katılıyorum” aralığına karşılık gelmektedir. Öğrenciler “ Öğretmenler öğrencilere değer vermiyor veya saygı duymuyor “ ifadesine katılmadıkları ve yine “ Çoğunlukla reddedilen öğrenciler akademik olarak düşük performans gösterirler” ifadesine ise öğrencilerin katıldıkları belirlenmiştir. Buradan, öğrencilerin iyi öğretmen-öğrenci ilişkisinin akademik performans üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu, hem öğretmen ve hem de öğrencilerin öğretme ve öğrenmeye aktif olarak katılma konusunda hemfikir olduğu söylenebilir. Yani, öğrencileri sınıf etkinliklerine teşvik etmek için ancak iyi bir öğretmen-öğrenci ilişkisi ile mümkün olabilecektir. Araştırmanın bu sonucu Hughes ve Chen (2011) tarafından yapılan çalışmanın sonucu örtüşmektedir. Ancak, Rabo (2022) tarafından yapılan çalışmanın sonucu ile kısmen çelişmektedir. Bu durumun bir nedeni olarak, çalışmaya esas alınan örneklem grubunun ve bölgesel farklılıklardan kaynaklanmış olabilir. Hamre ve Pianta (2001), öğrenciler öğretmenleri tarafından her zaman korunduklarını hissettiklerinde, onlara karşı büyük bir güven geliştirenler ve onlara, öğrenme ve yönlendirmelerinde ilerlemeleri için gerekli tüm ödül sağlayan biri olarak görmeye başlarlar. Öğretmenler öğrencilerin okuldaki deneyimlerini şekillendirmede önemli bir rol oynar. Akademik becerileri öğretmek gibi geleneksel bir rolün ötesinde, aktivite düzeyini,

iletişimi ve akranlarla teması düzenlemekten sorumludurlar. Öğretmenin bakış açısından, güçlü ve olumlu ilişkiler motivasyon sağlayabilir (Howes & Hamilton, 1993; Howes, Matheson, & Hamilton, 1994; Pianta, 1997). Öğretmenlerine güvenen ve onları seven öğrenciler başarılı olmak için daha fazla motive olurlar (Lynch ve Cicchetti, 1992). Öğretmenler ve öğrencileri arasındaki sınıf etkileşimlerinin, öğrencilerin öğrenmesini etkilediği kesin olarak belirlenmiştir. Öğrencileri ile olumlu ilişkiler geliştiren bir öğretmen, elverişli bir öğrenme ortamı yaratır ve onları öğrenmeye motive eder (Richard, 2006). Olumlu öğretmen-öğrenci ilişkilerinin, okulda başarılı uyum sağlayan elverişli bir öğrenme ortamı yarattığını ve bunun sonucunda öğrenmeye ve daha iyi performans göstermeye motive ettiğini ifade etmişler (Buyse ve ark., 2008). Öğretmenin, öğrencilerin motivasyonunu ve öğrenmesini sağlayarak ve harekete geçirecek öğrencilerin entelektüel ve sosyal-ekonomik deneyimlerini etkileyen bir değişim aracı olarak hareket ettiğini belirtmiştir. Ayrıca öğretmen-öğrenci ilişkileri, öğrencinin sosyal, duygusal ve akademik becerilerinin gelişmesinde çok önemli bir rol oynamaktadır (Davis,2006).

Araştırmada cevabı aranan “ Liselerde öğretmen-öğrenci arasındaki samimi ilişkiyi etkileyen faktörler nelerdir? “ ikinci soru maddesi ile ilgili olarak öğrencilerin görüşleri aşağıda Tablo-3’de verilmiştir.

Tablo 3: Liselerde öğretmen-öğrenci arasındaki samimi ilişkiyi etkileyen faktörlere ilişkin analiz sonuçları

	Maddeler	Ortalama	Standart Sapma	Sonuç
Samimi Etkileşimi Etkileyen Faktörler	Öğretmen ve öğrenci arasında gerçekleşen etkileşimin doğası ilişkiyi etkiler.	3,92	1,08	Katılıyorum
	Öğretmen-öğrenci ilişkisinde öğretmen iletişimi kritik bir rol oynar.	4,04	1,14	Katılıyorum
	Öğretmenler arkadaş canlısıdır ve öğrencileriyle olumlu ilişkiler geliştirir	2,94	1,07	Kısmen Katılıyorum
	Öğretmenlerin tepkisi, öğrencilerin tutum ve davranışlarına bağlıdır.	3,63	1,14	Katılıyorum
	Olumsuz deneyimler yaşayan öğrenciler, öğretmenleri ile olumlu ilişkiler kurmakta zorlanırlar.	3,89	1,16	Katılıyorum
	Ekonomik ve sosyal durumu iyi olmayan öğrenciler, okulda öğretmenleriyle daha zayıf ilişkilere sahip olma riski altındadır.	3,04	1,40	Kısmen Katılıyorum
	Toplam	3,58	1,16	Katılıyorum

Tablo 3 incelendiğinde, lise öğrencilerinin öğretmenleri ve öğrencileri arasındaki samimi ilişkiyi etkileyen faktörlere ilişkin görüşlerinin genel ortalama değeri 3,58 ve standart sapma değeri ise 1,16 olduğu görülmektedir. Bu sonuç ise esas alınan ölçeğin puan aralığına göre “ Katılıyorum” aralığına karşılık gelmektedir. Ancak, öğrenciler “ Öğretmenler arkadaş canlısıdır ve öğrencileriyle olumlu ilişkiler geliştirir “ ve “ Ekonomik ve sosyal durumu iyi olmayan öğrenciler, okulda öğretmenleriyle daha zayıf ilişkilere sahip olma riski altındadır.” ifadelerine kısmen katıldıkları belirlenmiştir. Buradan, ekonomik ve sosyal durumu zayıf olan ailelerden gelen öğrencilerin okulda öğretmenleri ile samimi ilişki kurmakta biraz zorlandıkları sonucu çıkarılabilir. Ancak genel olarak, okul ortamında öğretmenler ve öğrenciler arasındaki samimi ilişki öğrencilerin akademik performansı üzerinde önemli bir katkısı olduğunu söylemek mümkündür. Hamre ve Pianta (2011) tarafından yapılan çalışmada, öğrenci kazanımlarında öğretmen- öğrenci ilişkilerinin önemli bir rol oynadığını ifade etmişler. Öğretmenleriyle samimi bir ilişki içinde olan öğrenciler kendi başlarına çalışma imkanı sağlar. Çünkü, bir açıklama gerektiren bir problemle karşılaştıklarında öğretmenlerin kendilerine yardımcı olacaklarına inanırlar. Öğrencilerin okul ortamında öğretmenleri ile kurdukları bu samimi ilişkilerin sonucu olarak, onların akademik ortama ve sosyal hayata uyum sağlamalarını sağlayacak sağlam bir temel oluşturmaya katkı sağlar. Connell (2009), öğretmenlerin öğrencilere sevgi, ilgi ve destekleyici ilişkilerini gösterdikleri zaman, öğrencilerin olumlu bir akademik zihniyet geliştireceklerini ve okulu anlamlı bir deneyim olarak görececeklerini ileri sürmüştür. Öğretmenlerinin daha destekleyici olduğunu hisseden öğrencilerin akademik başarıları daha yüksektir (Gehlbach ve ark., 2012). Maimuna Rabo(2022), öğretmenleriyle anlamlı ve samimi ilişkilere sahip olan öğrencilerin okulda, özellikle öğretme-öğrenme görevlerinde başarılı olmak için daha fazla motive olduklarını ileri sürmüştür. Ryan ve Patrick (2001), öğretmenlerinin yardımıyla bağlantı kurduğunu hisseden öğrencilerin öğrenmekten etkilenme olasılığı daha yüksektir. Öğretmen ilişkileri çocuğun okuldaki gelişim döneminde önemli bir rol oynayabilir (Ryan ve Deci, 2000). Öğrenci ve öğretim elemanı arasında yakın bir ilişki olduğunda öğrenci, akademik ve sosyal performans açısından öğretmenin beklentilerini karşılama konusunda daha fazla motive olurlar (Cranley-Gallagher ve Mayer,2006).

Sonuç olarak; çalışmada, öğretmen-öğrenci ilişkisi ile öğrencilerin akademik performansları arasında anlamlı bir ilişki olduğu, öğretmenlerin öğrencileri okulun önemli bir parçası olduğunu görmeleri ve bunun akademik performans üzerinde olumlu bir katkı sağladığı gözlemlenmiştir. Ayrıca, öğretmen-öğrenci ve öğrencilerin akademik performansı arasındaki

samimi ilişkiyi etkileyen faktörler, öğrenciler ve öğretmenler arasında kritik bir rol oynayan iletişim düzeyine bağlı olduğu belirlenmiştir.

Öneriler: Çalışmada elde edilen bulgulara dayalı olarak aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

1. Etkileşim öğrenci ve öğretmen için temel esas olduğundan, öğretmenler öğrencileri desteklemeli, değer vermeli ve onları okulun önemli bir parçası olarak görmelidir.

2. Öğretmen ve öğrenciler öğretme ve öğrenmeye aktif katılmalı, öğretmen öğrencilerin ilgisini sürdürmeye yardımcı olmalıdır.

3. Öğretmen ve öğrenci arasında gerçekleşen etkileşimin doğası ilişkiyi etkilediğinden, öğretmen iletişimi kritik rol oynamalıdır.

4. Öğretmenler ekonomik ve sosyal açıdan daha zayıf olan öğrencilerle daha çok olumlu ilişkiler geliştirmelidir.

Kaynaklar

- Aultman, L. P., Williams-Johnson, M. R., & Schutz, P. A. (2009). Boundary dilemmas in teacher–student relationships: Struggling with “the line.” *Teaching and Teacher Education*, 25(5), 636–646.
- .Barile, J. P., Donohue, D. K., Anthony, E. R., Baker, A. M., Weaver, S. R., & Henrich, C. C. (2012). Teacher–student relationship climate and school outcomes: Implications for educational policy initiatives. *Journal of Youth and Adolescence*, 41(3), 256–267.
- Bartlett, L. (2005). Dialogue, knowledge, and teacher-student relations: Freirean pedagogy in theory and practice. *Comparative Education Review*, 49(3), 344–364.
- Buyse, E., Verschueren, K., Doumen, S., Van Damme, J. & Maes, F.(2008). Classroom problem behavior and teacher–child relationships in kindergarten: The moderating role of Classroom climate. *Journal of School Psychology*, 46, 367–391.
- Connell, R. (2009). Good teachers on dangerous ground: Towards a new view of teacher quality and professionalism. *Critical Studies in Education*, 50(3), 213–229.
- Cranley-Gallagher, K., & Mayer, K. (2006). Teacher-child relationships at the forefront of effective practice. *Young Children*, 61(6), 44–49.
- Davis, A. (2006). Consistency, Understanding and Truth in Educational Research. *Journal of Philosophy of Education*, 40(4), 487–500.
- Gavish, B., & Friedman, I.A. (2010). Novice teachers’ teaching experience: A dynamic aspect of burnout. *Social Psychology of Education*, 13(2), 141–167.
- Gehlbach, H., Brinkworth, M., & Harris, A. (2012). Changes in teacher-student relationships. *British Journal Of Educational Psychology*, 82, 690–704.
- Goddard, R., Tschannen-Moran, M., & Hoy, W. (2001). A multilevel examination of the distribution and effects of teacher trust in students and parents in urban elementary schools. *The Elementary School Journal*, 102(1), 3–17.
- Hamm, J. V., Farmer, T. W., Dadisman, K., Gravelle, M., & Murray, A. R. (2011). Teachers’ attunement to students’ peer group affiliations as a source of improved student experiences of the school social-affective context following the middle school transition. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 32(5), 267–277.
- Hamre, B. K., & Pianta, R. C. (2001). Early teacher–child relationships and the trajectory of children’s school outcomes through eighth grade. *Child Development*, 72(2), 625–638.
- Howes, C., & Hamilton, C. E. (1993). The changing experience of child care: Changes in teachers and in teacher– child relationships and children’s social competence with peers. *Early Childhood Research Quarterly*, 8, 15–32.

- Howes, C., Matheson, C. C., & Hamilton, C. E. (1994). Maternal, teacher, and child care history correlates of children's relationships with peers. *Child Development, 65*, 264–273.
- Hughes, J. N., & Chen, Q. (2011). Reciprocal effects of student-teacher and student-peer relatedness: Effects on academic self efficacy. *Journal of Applied Developmental Psychology, 32*(1), 1–12.
- Hughes, J., Wu, J., Kwok, O., Villarreal, V., & Johnson, A. (2012). Indirect effects of child reports of teacher–student relationship on achievement. *Journal of Educational Psychology, 104*(2), 350–365.
- Klem, AM ve Connell, JP (2004). Relationships Matter: Linking Teacher Support to Student Engagement and Success. *Journal of School Health, 74*, 262–273.
- Lynch, M., & Cicchetti, D. (1992). Maltreated children's reports of relatedness to their teachers. In R. C. Pianta (Ed.), *Beyond the parent: The role of other adults in children's lives: New directions for child development*, 104, 1–12.
- Maulana, R., Opdenakker, M., Stroet, K., & Bosker, R. (2013). Changes in teachers' involvement versus rejection and links with academic motivation during the first year of secondary education: *A multilevel growth curve analysis. Journal Adolescence, 42*(9), 13–48.
- Mitchell R. M. (2004). The effects of trust on student identification and academic performance. Unpublished Doctoral Dissertation, the Faculty of the Graduate College of the Oklahoma State University, Oklahoma.
- Pianta, R. C. (1997). Adult–child relationship processes and early schooling. *Early Education and Development, 8*, 11–26.
- Pianta, R. (2006). Teacher—child relationships and early literacy. In D. Dickinson & S. Neuman (Eds.), *Handbook of early literacy research, volume 2* (pp. 149–162). New York, London: The Guilford Press.
- Rabo, M. (2022). Teacher –Students Relationship and Its Influence on Students' Academic Performance in Senior Secondary Schools in Sokoto State, Nigeria. *Asian Journal of Advanced Research and Reports, 16*(11), 68–76.
- Reeve, J., & Jang, H. (2006). What teachers say and do to support students' autonomy during a learning activity. *Journal of Educational Psychology, 98*(1), 209–218.
- Ryan, R. M. ve Deci, E. L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology, 25*(1), 54–67.
- Ryan, A. M. and Patrick, H. (2001). The classroom social environment and changes in adolescents' motivation and engagement during middle school. *American Educational Research Journal, 38* (2), 437–460.
- Richards, J. (2006). Setting the stage for student engagement. *Kappa Delta Pi Record, 42*(2), 92–94.